

Samepolitisk regnskap

samarbeidsregjeringens første tusen dager

KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

Samarbeidsregjeringens samepolitiske regnskap etter 1000 dager, 15. juli 2004

Ved statssekretær Anders J.H. Eira (Høyre)

Samarbeidsregjeringens rammeverk for samepolitikken

- Internasjonale konvensjoner
- Nasjonalt lovverk
- St. meld. nr. 55 (2000-2001) *Om samepolitikken*
- St. meld. nr. 33 (2001-2002) Tilleggsmelding til St.meld. nr. 55 (2000–2001) *Om samepolitikken* (inneholder bl.a. Samarbeidsregjeringens samepolitiske plattform)
- St.meld. nr. 34 om Samisk høyere utdanning og forskning
- Sem-erklæringen
- Partiprogrammene

Grunnloven § 110a og sameloven er det juridiske grunnlaget for regjeringens målsetting om fortsatt å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Forpliktelser overfor den samiske befolkning følger også av internasjonale konvensjoner, særlig FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27, og ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater.

Under Samarbeidsregjeringen har man avklart og nærmet seg avklaring av tre viktige saker som har tatt spesielt lang tid:

- Indre Finnmark tingrett realisert - forslaget om en samiskspråklig rett har versert i over 100 år.
- Finnmarksloven fremmet - utredningene om samiske landrettigheter har pågått i over 20 år.
- Erstatning til utdanningsskadelidende samer foreslått gitt - det er cirka 15 år siden krav om erstatning til samer som mistet skolegang på grunn av andre verdenskrig, ble fremmet.

Oppfølging av Samarbeidsregjeringens samepolitiske plattform

Samiske rettsforhold

Dette sa Samarbeidsregjeringen i sin samepolitiske plattform:

Arbeidet med å klarlegge samiske rettsforhold og sikre naturgrunnlaget for samisk kultur vil bli videreført.

I arbeid med lover og regler vil regjeringen, der det er aktuelt, søke å ta hensyn til samisk sedvane, tradisjon og interesser.

Resultat:

- Finnmarksloven. Lovforslag oversendt Stortinget.
- Samerettsutvalget sør for Finnmark er i arbeid
- Opprettet Indre Finnmark tingrett
- Samisk kultur og reindriften inngår som en del av verneformålet ved opprettelse av nasjonalparker
- Støttet utvikling av forvaltningsmodell for Svartskogen i Kåfjord
- Støttet utvikling av samisk juridisk terminologi
- Fremmet og fått vedtatt ny navnelov som er tilpasset samisk navnetradisjon

Menneskerettigheter

Dette sa Samarbeidsregjeringen i sin samepolitiske plattform:

Det er et overordnet mål for regjeringen å respektere og sikre menneskerettighetene.

Resultat:

- Lagt fram stortingsmelding om erstatning til samer som mistet skolegang på grunn av andre verdenskrig
- Etablert ekspertgruppe for nordisk samekonvensjon, ledet av Carsten Smith
- FNs barnekonvensjon inkorporert i norsk rett. Urfolk særskilt omtalt i konvensjonens artikkel 30.

- Etablert Kompetansesenteret for urfolks rettigheter
- Gitt politisk og økonomisk støtte til etableringen av Permanent forum for urfolk
- Aktiv rolle i arbeidet med FNs urfolkserklæring

Samisk mangfold

Dette sa Samarbeidsregjeringen i sin samepolitiske plattform:
Regjeringen ønsker også å legge til rette for bevaring og videreutvikling av mangfoldet innen samisk kultur.

Resultat:

- Fullfinansiert siste byggetrinn på Árran lulesamiske senter i Tysfjord
- Støttet lokale lule-, pite- og sørsamiske og sjøsamiske prosjekter med til sammen ca 1,5 mill. kroner siden 2002
- Gjennomført Ansvarsreformen, gir muligheter for finansiering av samiske tiltak i ulike fylker og ulike samiske områder.

Synliggjøring av samisk kultur og historie

Dette sa Samarbeidsregjeringen i sin samepolitiske plattform:
Regjeringen ønsker å synliggjøre samisk kultur og historie, både i det offentlige rom og i skoleverket, også i de områder som ikke er ansett for å tilhøre det tradisjonelle samiske kjerneområdet.

Resultat:

- Samefolkets dag, 6. februar, er etablert som offisiell flaggdag fra 2004
- Det samiske flagget er omtalt i norsk lov og Sametinget er delegert myndighet til å fastsette forskrifter for bruk av det samiske flagget
- St. meld. nr. 34 (2000-2001) *Kvalitetsreformen Om høyere samisk utdanning og forskning* er lagt fram
- Fordoblet bevilgningen til samisk forskning siden 2001
- Åpnet for at Samisk høyskole kan bli vitenskapelig høyskole

- Fullfinansiert samisk bygg ved Universitetet i Tromsø
- Satt i gang ”Veiviser-prosjektet” – et informasjonsprosjekt rettet mot skoler, organisasjoner og foreninger
- Finansiert holdningsskapende tiltak i samarbeid med Sametinget
- Stedsnavnloven er under revidering

Samisk språk

Dette sa Samarbeidsregjeringen i sin samepolitiske plattform:
Det språklige mangfoldet i verden er truet. Når språk forsvinner, forsvinner også kunnskapen som bevares og formidles i språket. Regjeringen ønsker mer aktiv bruk av samisk, og vil legge forholdene til rette for en økt bruk av samisk i det offentlige rom.

Resultat:

- Fullfinansiert utgifter til tospråklighet i forvaltningsområdet for samisk språk – en økning på 22,2 mill. kroner siden 2001
- Økt årlig pressestøtte til samiske aviser fra 10 mill. kroner i 2001 til 11,6 mill. kroner i 2004
- Vil ha økt premiering av samisk språkbruk i aviser
- Gollegiella - nordisk samisk språkpris er etablert og deles ut første gang i 2004
- ODIN på samisk er etablert – alle departementene skal ha samiskspråklige sider i løpet av 2004
- Kontinuerlig dialog med programutviklere om å legge til rette for samisk språk
- Pålagt statlige etater å vurdere behovet for å legge til rette for samisk språk i IT-sammenheng
- Etablert Kompetansebasen for samisk og IT – www.samIT.no - som bistår offentlig forvaltning med å legge til rette for samisk
- Tospråklig navn på Finnmark fylkeskommune vedtatt
- Trespråklig kommunenavn på Porsanger vedtatt
- Støttet enkeltprosjekter for å styrke samisk språk med til sammen 4 mill. kroner siden 2001

- **NYHET!!** Støttet utvikling av korrekturprogrammer for samisk med 6 mill. kroner, til sammen 11,3 mill. kroner

Samisk næringsliv

Dette sa Samarbeidsregjeringen i sin samepolitiske plattform: *Regjeringen vil legge forholdene til rette for utvikling av samisk næringsliv. Dette gjelder særlig næringsliv basert på samisk kultur, eller næring som bidrar til utvikling i de tradisjonelle samiske områdene.*

Resultat:

- Generell økonomisk politikk har medført lavere skatt og historisk lav rente
- Særskilt skattefradrag for reindriftsnæringen er innført
- Opprettet og finansiert Indre Finnmark Utviklings- og investeringsselskap
- Lagt til rette for regionalt partnerskap, forpliktet fylkeskommunene til å ta med Sametinget
- Mattilsynets regionkontor lagt til Kautokeino, lokalkontorer i andre kommuner
- Etablert Innovasjon Norge
- Vedtak om etablering av reindriftens ressurscenter

Sametinget

Dette sa Samarbeidsregjeringen i sin samepolitiske plattform: *Sametinget er regjeringens fremste premissleverandør og dialogpartner i samepolitikken.*

Resultat:

- Sametinget er overført ansvaret for en rekke oppgaver og budsjettet er økt betraktelig – fra ca 154 mill. kroner i 2001 til 227 mill. kroner i 2004
- Revidering av samelovens språkkapittel – større frihet til Sametinget i organiseringen av arbeidet med samisk språk

- Det er etablert dialog om retningslinjer for konsultasjoner mellom Sametinget og sentrale myndigheter – dette er historisk.
- Forslag til nye valgeregler er lagt fram

Noen utfordringer som gjenstår

- Slutføring av Finnmarksloven
- Utvikling av retningslinjer for konsultasjon mellom sentrale myndigheter og Sametinget og samiske interesser
- Revisjon av mineralloven
- Revisjon av reindriftsloven
- Legge ytterligere til rette for bruk av samisk språk i all IT-sammenheng
- Økt bruk av samisk i offentlig forvaltning – skape økt bevissthet for å ta vare på samisk språk
- Valgordning for Sametinget – økt oppslutning om samemantallet – økt kvinnerepresentasjon
- Ytterligere skatte- og avgiftslettelser som også treffer samer

Særlige viktige satsingsområder framover er informasjon og formidling om samiske forhold, samt kunnskapsspredning – for eksempel Veiviserprosjektet. Styrking og utvikling av samisk språk er fortsatt nødvendig – for eksempel terminologiutvikling innenfor det juridiske området. Fremtidig organisering av samisk forskning og utdanning er også viktig, for eksempel NSI og de samiske videregående skolene.

Listen er ikke uttømmende. Det er mange andre saker som også er relevante for samene.

Utgitt av
Kommunal- og regionaldepartementet
Same- og minoritetspolitisk avdeling
Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo
Tlf.: 22 24 71 75
Nyhetsbrev: <http://www.samepolitikken.no/>